

HIRDETMÉNY

A dohánytermékek GS1 szabványokkal történő azonosításának szabályairól a hatékony kiskereskedelmi- és logisztikai folyamatok, illetve a hatósági előírásoknak történő megfelelés biztosítása érdekében

Az áruátvételi, készlet-nyilvántartási és pénztári értékesítési folyamatokhoz napjainkban már nélkülözhetetlenek a vállalatok informatikai rendszereihez kapcsolt automatikus azonosítási és adatbeviteli megoldások. Ezek között is elsősorban a vonalkód technológiára épülő rendszerek váltak széles körben alkalmazottá. A szabványos termékazonosítókat hordozó vonalkódok alkalmazása nélkül az adatrögzítés időszükséglete és az adatbeviteli hibák lehetősége is nagyobb, ami az adatminőség romlásához, pontatlan gazdálkodói és hatósági nyilvántartások kialakulásához vezet.

A vonalkódok alkalmazhatóságához nélkülözhetetlen, hogy az egymástól eltérő tulajdonságokkal rendelkező, így a megrendelés-, logisztika-, készletnyilvántartás-, és értékesítés során megkülönböztetendő áruk eltérő azonosító számokkal legyenek ellátva, és az azonosítók eltérő vonalkódokkal legyenek feltüntetve az egyes árukon. A fenti folyamatok támogatása érdekében a **kereskedelmi forgalomban lévő dohánygyártmányok világszerte egyedi azonosítását** a GS1 Rendszer azonosítói közé tartozó **GTIN¹ (korábbi nevén EAN) szám biztosítja**, amely egyúttal a dohánytermékeken – illetőleg a dohányboltokban törvényi felhatalmazás alapján értékesíthető egyéb termékeken – megjelenő vonalkódok előállításának az alapja is. A GTIN szám használatát írják elő a hatályos jogban a termékek első forgalomba hozói számára az adójegyekre², illetőleg a dohánytermék-kiskereskedők számára a nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekre³ vonatkozó szabályozások is, amelyek a „GTIN szám”, az „érintett termék vonalkódja”, vagy az „EAN kód” elnevezésekkel hivatkoznak a GS1 szabványrendszer ugyanazon elemére.

A GS1 azonosítási és jelölési szabványainak kialakulását és ilyen mértékű elterjedését a különböző ellátási láncokban az egyes szereplők közös üzleti nyelv iránti igénye tette lehetővé. A dohánytermékek ellátási láncja a maga specialitásai, és sokrétű jogi szabályozottsága ellenére sem tér el más ellátási láncok működésétől. Éppen ezért a költséghatékony és megbízható működéshez a GS1 szabványrendszer előírásainak betartása a lánc minden szereplőjének hosszú távú érdeke. A szabványokat mellőző, nem egységes azonosítókat és ahhoz rendelt termékjellemzőket tartalmazó adatbázisok közötti online és elektronikus kommunikáció hibalehetőségek sokaságát hordozza magában, amelyek csak az elosztási lánc szereplői közötti, jelentős többletköltséggel megvalósítható adategyeztetésekkel küszöbölhetőek ki.

¹ Global Trade Item Number – Globális kereskedelmi áruazonosító szám

² Az adójegy igénylésére, visszavételére, alkalmazására vonatkozó részletes szabályokról szóló 14/1998. (IV. 30.) PM rendelet

³ A Kormány 244/2013. (VI. 30.) Korm. rendelete a dohánytermék-kiskereskedők által vezetendő nyilvántartásokról, valamint a dohányboltban forgalmazott egyes termékekre vonatkozó adatszolgáltatási kötelezettség teljesítéséről

Annak érdekében, hogy a hazai dohánytermék ellátási láncban tevékenykedő üzleti partnerek (gyártók, első fogalomba hozók, kiskereskedők), illetve az illetékes államigazgatási szereplők a termékeket megfelelő módon tudják megkülönböztetni egymástól, valamint hozzájuk rendelni törzs- illetve forgalmi adataikat, elengedhetetlen a GS1 szabványrendszer által meghatározott azonosítók számkiadási szabályainak és vonalkód jelölési előírásainak betartása valamennyi érintett, de elsősorban az azokat kiadó és feltüntető vállalatok részéről.

A számkiadási szabályok betartása különösen fontos annak érdekében, hogy a GTIN szám és a Nemzeti Dohánykereskedelmi Nonprofit Zrt. által a dohánytermékekre kiadott egyedi azonosító (cikkszám) közötti összhangot biztosítani lehessen, mivel előbbi a bevételezési és értékesítési / pénztári (POS) folyamatok alapja, míg utóbbi a dohány-kiskereskedelmi tevékenységet végzők nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségéhez elengedhetetlen.

A GS1 szabványrendszer előírásai⁴ alapján külön egyedi GTIN-t kell kiadni minden alkalommal, amikor egy áru előre meghatározott bármilyen jellemzője változik, és ez lényeges a kereskedelmi folyamatok szempontjából. Ez azt jelenti, hogy minden változatnak eltérő számot kell kiadni, amikor a változás valamilyen módon nyilvánvaló és az ellátási lánc valamely résztvevője, a végfelhasználó vagy a kiskereskedelmi ügyfél számára lényeges.

Új GTIN-t kell kiadni többek között az alábbi esetekben:

- a változás érinti a meglévő áru megnevezését, vagy márkanévét, vagy a kereskedelmi áru leírását (fogyasztói tájékoztatót);
- azonos kereskedelmi áruk különböző darabszámot tartalmazó magasabb csomagolási egységeiről van szó;
- a csomagoláson deklarált nettó tartalom változik;
- a termék csomagolásának bármely méretében vagy a termék bruttó súlyában bekövetkezett, 20%-ot meghaladó változtatás történt;
- a csomagolás grafikája jelentősen módosul;
- az ár fel van tüntetve az árun, és a feltüntetett ár változik;
- az azonos kiskereskedelmi fogyasztói árnál megváltozott az árösszetétel (adó mértékek változásakor);
- a termékösszetevők, összetétel olyan jelentős megváltoztatásáról van szó, amely azzal jár, hogy a fogyasztó különbséget tesz a régi és az új kereskedelmi áruk között (pl.: cigaretta esetében annak – füstszűrő és szópóka nélküli – hossza megváltozik);
- amennyiben új GTIN-t adnak ki egy terméknek, akkor az adott terméket tartalmazó valamennyi magasabb csomagolási egységre is új GTIN kiadása szükséges.

Kereskedelmi árunak kiadott, aktualitásukat veszített GTIN-ek nem használhatók fel más kereskedelmi áru jelölésére annak érdekében, hogy két termék ugyanazzal az azonosító számmal biztosan ne legyen elérhető egyazon időpontban az ellátási lánc egyetlen szereplőjénél sem. Így ezen azonosítókat legkorábban az eredeti kereskedelmi áru márkatulajdonos által vevőnek történő utolsó kiszállításától

⁴ GS1 General Specifications, 13.1 verzió, 2013. július, 4.3. fejezet, valamint GTIN Allocation Rules: www.gs1.org/1/gtinrules

számított legalább 48 hónapon: - az azzal a GTIN számmal gyártott utolsó eredeti kereskedelmi áru lejárat ideje után, vagy - az azzal a GTIN számmal gyártott utolsó eredeti kereskedelmi áru vevőhöz történő kiszállítása után lehet ismételt kiadni.

A GTIN számok kiadásának joga és felelőssége a márkatulajdonosé. A márkatulajdonos ezen jogát, illetve felelősségét átadhatja/átháríthatja a termék gyártójának vagy forgalmazójának. Amennyiben termék GTIN-13 azonosító számmal kerül azonosításra, úgy az azonosító szám kiadása a számot kiadó vállalat által a GS1 Magyarországnál regisztrált és a kiadás időpontjában érvényes GS1 Cégprefix segítségével valósítandó meg. Amennyiben a termék GTIN-8 azonosító számmal kerül azonosításra, úgy az azonosító szám kiadását a GS1 Magyarország végzi a hozzá bejelentett termékadatok rögzítését követően.

A dohánygyártmányok esetében előfordulhat, hogy a márkatulajdonos / gyártó / forgalmazó (adójegyet felhasználó) a dohánygyártmányaira nem alkalmaz GTIN számot, ennél fogva a dohánygyártmány a vámhatóságnak benyújtott adatszolgáltatásokban a vámhatóság által képzett VP termékazonosító számmal kerül azonosításra. Az ilyen dohánygyártmányok GTIN számmal vagy a korlátozott elosztásban alkalmazható GS1 alapú ún. RCN számmal történő azonosítása és vonalkódos (EAN/UPC) jelölése – a kiskereskedelmi áruátvételi, készlet-nyilvántartási és értékesítési folyamatok megbízható működtetéséhez – elengedhetetlen.

Figyelem! A GS1 szabványrendszer előírásainak mellőzése, ezen belül különösen a számkiadási szabályok figyelmen kívül hagyása az alábbi nemkívánatos következményekhez vezethet:

- hamis, illegális vagy nem adózott dohánytermékek nagyobb eséllyel kerülhetnek be az ellátási láncba, ezek kiszűrése a nem megfelelő termékazonosítás miatt nehezebbé válik;
- a dohánytermékek kiskereskedelmi tevékenységét végző vállalkozásoknál többletköltségek merülnek fel az ugyanazzal a GTIN számmal beazonosított, de különböző tulajdonságokkal rendelkező termékek elkülönítésekor a belső nyilvántartásokban és a POS rendszerekben;
- a dohánytermékre vonatkozó jogszabályok által érintett egyes hatóságok (pl. vámhatóság, Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság) a Nemzeti Dohánykereskedelmi Nonprofit Zrt-től jogszabályi előírás alapján, vagy megkeresésre kapott adatokat jelentős többletköltséggel tudják saját rendszereikben kezelt adatokkal összevetni, értelmezni;
- adókockázat merülhet fel az ugyanazzal a GTIN számmal beazonosított, de különböző tulajdonságokkal, így különösen különböző adómértékkel rendelkező dohánygyártmányok forgalomba hozatalakor;
- az ugyanazzal a GTIN számmal beazonosított, de különböző tulajdonságokkal rendelkező termékek piacon való megjelenése a fogyasztók megtévesztését is eredményezheti;
- nehezebb megfelelés a dohánytermékek nyomon követhetőségének fejlesztésére irányuló nemzetközi egyezményekben (pl. WHO Dohányzás-ellenőrzési Keretegyezménye), ajánlásokban rögzített követelményeknek;
- a Partner nem teljesíti maradéktalanul a GS1 Magyarországgal kötött licenc szerződésében foglalt követelményeket.

A GS1 szabványok által a dohánytermék ellátási láncban elérhető előnyöket, illetve megoldásokat részletesen a GS1 Magyarország által kiadott **Hirdetmény a dohánytermékek kiskereskedelmi tevékenysége során alkalmazott azonosítási és kommunikációs szabványok felhasználási jogosultságáról** dokumentum tartalmazza.

A GTIN számok kiadása, vagy bármely további GS1 szabvány helyes alkalmazása kapcsán felmerülő kérdések esetén kérjük, forduljanak a GS1 Magyarország Ügyfélszolgálatához.

A GS1 olyan globális szabványosító szervezet, amely – pillanatnyilag – 111 nemzeti tagszervezet (köztük a GS1 Magyarország) hálózatán keresztül, közel 150 ország, egymilliót is meghaladó partnervállalata felé nyújt azonosítást és elektronikus kommunikációt lehetővé tevő szolgáltatásokat. A GS1 rendelkezik a nemzetközi termékszámozásra is irányadó szabványrendszer [mai elnevezésével a GS1 Rendszer] szellemi tulajdonjogával. A GS1 Rendszer a jogalanyok, elsősorban vállalkozások által önkéntesen alkalmazott nemzetközi szabványrendszer, amely az ellátási láncok legelterjedtebb szabványrendszere a világon több mint 20 különböző szektorban való jelenlétével. A GS1 Magyarország a GS1 nemzetközi szervezet magyarországi tagszervezeteként, egyben a nemzetközi szervezet magyarországi képviselőjeként jogosult a GS1 rendszer felhasználásának engedélyezésére, ennek részeként többek között a GS1 azonosító számok kérését lehetővé tevő ún. GS1 cégprefixek kiadására a jogalanyok részére Magyarországon.

Budapest, 2014. július

GS1 Magyarország Nonprofit Zrt.

1139 Budapest, Fáy u. 1/b

T (36-1) 412- 3940

info@gs1hu.org

www.gs1hu.org